

Työikäisten ja ikääntyneiden lausunto –

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkko

Yhteenveto, suositukset ja nostot

Lausunto – yhteenveto ja nostot

- Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta näkee, että palveluverkko vaihtoehtojen ennakkovaikutusten arvioinnin pohjaesitys on kattava ja yhtyy pohjamateriaalin huomioihin vaihtoehtojen vaikutuksista ihmisiin, elinvoimaan, talouteen, henkilöstöön, ympäristöön ja seutuvaikutuksiin. Kuitenkin niin, että esimerkiksi tutkimukset, joihin viitataan tulisi olla lähteet saatavilla.
- Lautakunta toteaa, että kustannusvaikutusten näkyväksi tekeminen jää puutteelliseksi. Julkisen palvelutuotannon hinnan avaaminen olisi tärkeä pohjatyötä. Sitä kautta saisi selvyyttä myös sille, mihin saakka esimerkiksi kotihoito on edullisempaa kuin esimerkiksi ympärivuorokautinen hoiva tai kotisairaaloiminta versus sairaala.
- Pystytäänkö laskelmissa ottamaan huomioon ennusteet, jotka osoittavat esimerkiksi muistisairauksien rajua kasvua. Ikärakenne ja sairastavuus ovat tärkeitä taustamuuttujia.
- Lautakunnan näkemyksen mukaan nykyinen sote-asema palveluverkosto toimii pääosin hyvin ja että toimivat lähipalvelut ovat perusta koko alueen hyvinvoinnille

Jatkoevästyksenä palveluverkkotyölle lautakunta esittää

- Että lopulliseen palveluverkkoesitykseen saadaan selvennystä liikkuviin palveluihin. Mitä se tarkoittaa, mitä ne ovat ja kuinka niihin saadaan henkilökuntaa ja mitä liikkuvia palveluja meillä jo on ja kuinka niitä voidaan muokata. Kotiin vietävien ja liikkuvien palvelut tuovat osaltaan myös turvallisuuden tunnetta kotiin/ paljon palveluja käyttäville.
- Että vapaa-ajan asuminen voitaisiin ottaa huomioon ottaminen laskelmissa (varmistettava onko huomioitu)
- Toimipistekohtaisia suunnitelmat siitä, miten palvelut tuotetaan ja korvataan tilanteessa, jossa tiloja ei enää vuokrattaisi
- Toimipisteiden muuttamisen vaikutus liikenteeseen tulisi kuvata. Liikkuminen kokonaisuutena on haastava kokonaisuus palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta, johon tulee kiinnittää huomiota (myös kunnan sisäiseen liikkumiseen) ja kotiin vietäviin palveluihin kiinnitettävä huomiota osana liikkuvia palveluja
- Lautakunta haluaa korostaa vuoropuhelua henkilöstön kanssa. Lautakunta on huolissaan laajasti henkilöstön veto- ja pitovoimasta. Henkilöstöön liittyvänä kokonaisuutena todetaan, että myös näin ison työnantajan tahtotilana tulisi olla vakituiset työsuhteet, joka lisäisi jatkuvuutta ja pitovoimaa työelämään (vuosilomien sijaistaminen ja vakinaistaminen)
- Että tilojen yhteiskäyttöä paikallisten toimijoiden kanssa edistetään aktiivisesti – yhteiset tilat vaikka apteekkien tai muiden yritysten ja Keski-Suomen hyvinvointialueen muiden tilojen kanssa olisi erittäin järkevää
- Innovatiivisten hankintojen hyödyntäminen olisi järkevää – hankintojen pilkkominen pienempiin kokonaisuuksiin tukisi elinvoimaa
- Lautakunta jää kaipaamaan kokonaisuuden kokonaisarviointia ”kokonaisvaikutukset” ja mahdollisten muutosten vaikutukset toisiinsa
- Jälkikäteistä arviointia toteutuneista muutoksista tarvitaan. Tähän liittyen mielenkiintoinen näkökulma olisi paljon palveluja käyttävien asiakkaiden tunnistaminen ja tutkimus heidän palvelujen käytöstään.

Muu Lausunto – yhteenveto ja nostot

- Yhteisöllinen asuminen osalta tulee pohtia kuinka voitaisiin tukea yhteisöllistä asumista yhdessä kumppaneiden kanssa .
- Esteettömyyden lisääminen yhdessä kumppaneiden kanssa on tärkeää jatkossakin

Vammaisille suunnatut palvelut

- Lautakunta pitää tärkeänä että julkisen palvelutuotannon hintaa ja muuta kustannuslaskentaa tehdään ennen kuin asetetaan tavoitteeksi julkisen palvelutuotannon lisääminen
- Vammaisten palveluissa yksilöllisyyden tarve korostuu
- Palveluntuottajien monimuotoisuutta kaivataan erityisesti päivä-/ työtoimintoihin

1. Soteasemapalvelut

Sote-asemapalvelut

✓ myönteiset vaikutukset

X kielteiset vaikutukset

Lausunto – mahdolliset vaikutukset, joita ei ole pohjaesityksessä nostettu esiin tai joita halutaan painottaa

		NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset		<p>X - Ihmiset vaikuttavat ovat pääosin tyytyväisiä nykytilanteeseen Osassa kuntia nykyinen verkosto toimii hyvin.</p>	<p>✓ -</p> <p>X Heikentää asukkaiden turva ja hyvinvointia X Ei tue perusterveydenhuollon vahvistamista X Yhdenvertaisuus heikkenee X Saattaa heikentää asukkaan hoitoon pääsyä ja diagnoosit saattavat viivästyä X Kaikilla ei ole autoa eikä bussit kulje, Kela-takseja ei voi pitää luotettavina</p>	<p>X Saattaa heikentää asukkaan hoitoon pääsyä ja diagnoosit saattavat viivästyä matkojen pidentyessä X Kaikilla ei ole autoa eikä bussit kulje, Kela-takseja ei voi pitää luotettavina, X Ei tue perusterveydenhuollon vahvistamista</p>
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat		<p>✓ Nykyinen malli ylläpitää alueen elinvoimaa ✓ Laaja verkosto ylläpitää alueen elinvoimaa. ✓ Ihmiset voivat luottaa palveluiden saatavuuteen mikä tukee elinvoimaa X kielteiset vaikutukset</p>	<p>X Suora heikentävä vaikutus elinvoimaan X Vetovoima heikkenee X Vaikutukset merkittävästi kielteisiä niille paikkakunnille joiden sote-asema on tässä kokonaisuudessa mahdollisesti poistuvien listalla X Elinvoiman kehitys eriarvoistuu X Yritysten toimintaedellytykset heikentyvät X Päivittäisasiointi saattaa siirtyä sinne missä käydään töissä, jos henkilöstö siirtyy työn perässä - kerrannaisvaikutukset myös kumppaneiden palveluita X Apteekkien puuttuminen alueelta vähentää myös neuvontaa</p>	<p>✓ - X Tämä malli heikentäisi kuntien elinvoimaa X Heikentää maaseudun elinvoimaa</p>
3. Talousvaikutukset		<p>✓ - X -</p>	<p>✓ Säästöjä kiinteistökustannuksista - tilojen yhteiskäyttöä tulee tehostaa X Kasvavat liikkumiskustannukset syö syntyviä säästöjä X Siirrykö kustannuksia asiakkaiden maksettavaksi</p>	<p>✓ - X erikoissairaanhoidon kustannukset saattavat kasvaa X Kasvavat liikkumiskustannukset syö syntyviä säästöjä</p>

Sote-asemapalvelut

Lausunto – mahdolliset vaikutukset, joita ei ole pohjaesityksessä nostettu esiin tai joita halutaan painottaa

<p>4. Henkilöstö</p> 	<p>✓ - X -</p>	<p>✓ Henkilöstön tehokas käyttö hyvä asia ✓ Uudet mallit haastaa johtamista, jotta sopivat tehtävät löytyvät eri vaiheessa työuraa oleville henkilöille ✓ Johtamien ylipäättään keskeinen osa –riippumatta siitä onko iso ja pieni asia ✓ Etäpalvelut ja liikkuvat palvelut voivat tuoda joustoa työelämään – voisi käyttää kesäasuntoa työn lähtöpaikkana ja tuoda samalla elinvoimaa kesäasuntoa paikkakunnille X Ei lisää työhyvinvointia eikä työviihtyvyyttä X Henkilöstö ei välttämättä siirry uudelle työpaikalle tai vaihtaa alaa X Työpäivät pitenevät työmatkojen pidentyessä, jotka saattavat vaikuttaa työssä jaksamiseen ja muun elämän yhteensovittamiseen (esim. päiväkotiin viemiseen) X Kiireettömien ensihoidon käyntien määrä voisi lisääntyä</p>	<p>✓ - X Työpäivät pitenevät työmatkojen pidentyessä, jotka saattavat vaikuttaa työssä jaksamiseen ja muun elämän yhteensovittamiseen (päiväkotiin viemiseen) X Ei lisää työhyvinvointia eikä työviihtyvyyttä X Henkilöstö ei välttämättä siirry uudelle työpaikalle tai vaihtaa alaa</p>
<p>5. Ympäristö</p> 	<p>✓ Mitä lähempänä asukkaita palvelut on sen vähemmän ympäristö kuormittuu ✓ Hyväkuntoisten rakennusten säilyttäminen on ympäristöteko - ✓ Panostaminen päivävastaanottoihin vähentäisi pakollista liikkumista</p>	<p>X Liikkuminen saattaa lisääntyä, hiilijalanjälki kasvaa</p>	<p>✓ - X Lisää matkakuluja ja liikkumista</p>
<p>6. Seutuvaikutukset - maaseutu</p> 	<p>✓ Nykyinen malli edesauttaa maaseudun asukkaiden turvallisuutta</p>	<p>✓ - X Eriarvoisuus kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä - vastakkainasettelua ei tule edistää</p>	<p>X Jämsän alueelle merkittäviä heikennyksiä X Lisää eriarvoisuutta</p>
<p>7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut</p> 	<p>✓ - X -</p>	<p>✓ - X -</p>	<p>✓ - X Saattaa lisätä kaupunkien ruuhkaa</p>

Yhteenveto muista Sote-asemapalveluista

Sote-asemien kiirevastaanotot:

Lautakunta näkee, että esitetty muutos heikentäisi palvelujen saatavuutta ja vaarantaisi poistuvilta alueilta asuvien ihmisten turvallisuuden tunnetta.

Nykytilanteeseen verrattuna esitetty muutos heikentää palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Lautakunta toteaa, että mikäli päivävastaanotto toimisi hyvin olisi kiirevastaanottoa mahdollista vähentää.

Sote-asemat/ kuntoutus/ muutos

Lautakunta toteaa, että kuntoutuspalvelut toimivat parhaiten lähipalveluina.

Saavutettavuus ongelmat olisivat suuria tässäkin mallissa. Lautakunta toteaa, että tarvitaan tarkka suunnitelma, miten jalkautuvat, kotiin annettavat ja digipalvelut toteutettaisiin

Sote-asema/ sosiaalipalvelu

Lautakunta näkee, että sote-asemia palveluverkon karsinta aiheuttaa palvelujen heikkenemistä myös sosiaalipalveluihin, esimerkiksi kuljetusten haasteiden vuoksi. Saattaa aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia palvelun oikea-aikaisuuteen

Henkilöstön työmatkat pidentyvät. Talousvaikutukset hyvin pieniä.

Sote-asema/ laboratorio ja kuvantaminen

Lautakunta pohtii hidastuuko asiakkaan diagnoosin teko ja hoidon aloitus, jos näyttöön harvenee vaikka kerran viikossa

2. Alueellinen osastotoiminta

Alueellinen osastotoiminta

Lausunto – mahdolliset vaikutukset, joita ei ole pohjaesityksessä nostettu esiin

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset 	✓ - X - Jyrkkä profiloituminen ei liene mahdollista Tärkeintä kuitenkin että pääsee johonkin – hoitoon.	✓ - X Kokemukset yhdenvertaisuudesta ja turvallisuudesta heikkenevät. X Johtaa ihmisten liikkumiseen X Onko liian vähän paikkoja – aiheuttaako pyörövea	✓ - X Liikkuminen rasittaa potilaita ja läheisiä
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat 	✓ - X -	X Ei tue yritysten toimintaa tai maakunnan vetovoimaa	✓ - X -
3. Talousvaikutukset 	✓ - Hyvä laskea milloin on taloudellisesti hoitaa kotiin ja milloin esim. osastolla	X Tutkimusten mukaan kustannukset siirtymät asiakkaiden mukana X Tuleeko kustannussäästöjä todellisuudessa	✓ Kiinteistöistä tulee säästöjä, X Liikkumisen kustannukset kasvavat
4. Henkilöstö 	✓ - X -	✓ Digipalvelujen ja kotisairaalan toiminnan kehittäminen kannatettavaa, mutta saattaa vaikuttaa henkilöstötarpeeseen kasvattavasti X Ei ehkä halukkuutta työskennellä toisella paikkakunnalla	✓ - X Henkilöstön mahdollinen haluttomuus liikkua työn perässä X Liikkuminen rasittaa henkilöstöä
5. Ympäristö 	✓ - X -	✓ - X Lisää autolla liikkumista, jolla negatiivinen vaikutus ympäristöön	✓ - X -
6. Seutuvaikutukset - maas 	✓ - X -	✓ - X -	✓ - X -
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut 	✓ - X -	✓ - X -	✓ - X -

3. Ikääntyneiden päivätoiminta

Ikääntyneiden päivätoiminta

Lausunto – mahdolliset vaikutukset, joita ei ole pohjaesityksessä nostettu esiin

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset 	✓ - X Nykyisellään ei ole yhdenvertainen (erot kuntien välillä) X Palvelua käyttää nykyisellään liian pieni joukko yli 75-vuotiaita	✓ - X -	✓ Satsauksella myönteisiä vaikutuksia ihmisten henkiseen ja fyysiseen toimintakykyyn X -
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat 	✓ - X -	✓ - X -	✓ Voi vaikuttaa myönteisesti järjestöjen, kuntien, vapaaehtoisten yhteistyöhön, tilaisuus merkittäviin uusiin toimintamalleihin X -
3. Talousvaikutukset 	✓ -	✓ - X -	✓ Taloudellinen satsaus voi maksaa itsensä takaisin X -
4. Henkilöstö 	✓ - X -	✓ Tarjolla mielenkiintoista ja palkitsevaa työtä ja vaihtoehtoja	✓ Tarjolla mielenkiintoista ja palkitsevaa työtä ja vaihtoehtoja X -
5. Ympäristö 	✓ - X Palvelut mahdollisesti kaukana kotoa joten kuljetusmatkat aiheuttavat ympäristöhaittoja	✓ - X Liikkumiskuluja tulee lisää sekä asiakkaille että henkilöstölle	✓ - X -
6. Seutuvaikutukset - maaseutu 	✓ - X - Asiointikydyt avainasemassa kunnissa	✓ - X -	✓ Tämä vaihtoehto on paras X -
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut 	✓ - X -	✓ - X -	✓ - X -

Yhteenveto ikääntyneiden päivätoiminta

- Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta näkee, että vaihtoehdot ikääntyneiden päivätoimintaan liittyen sisältävät erinomaisia uudistuksia, jotka ovat satsaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Lautakunta toteaa, että vaihtoehto 2 olisi kannatettava.
- Huomiona nostetaan lisäksi esiin, että
 - Matka päivätoimintaan tulee olla kohtuullinen, ettei tule esteeksi lähtemisen vaikeus
 - Tilojen yhteiskäyttö tulee suunnitella – vaihtoehtona tilojen käyttö ilman henkilökuntaa
 - Mahdollisuudet järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön tulee hyödyntää täysmääräisesti

4. Ikääntyneiden ympäri vuorokautinen asuminen

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen

Lausunto – mahdolliset vaikutukset, joita ei ole pohjaesityksessä nostettu esiin

	NYKYTILANNE	VAIHTOEHTO 1	VAIHTOEHTO 2
1. Ihmiset 	<ul style="list-style-type: none">✓ Omaisten läheisyys tärkeä asiaX - Ikääntyvän tulee voida asua/ olla hoidossa omassa lähiympäristössä	<ul style="list-style-type: none">- yhdenvertainen malli, kun jokaiseen kuntaan jää ympärivuorokautisen asumisen yksikköX Yhdenvertaisuus ei parane sillä, että heikennetään palveluja osassa maakuntaaX 7 %:n tavoite ei voi olla peruste sulkemisille, palveluntarve todettava yksilöllisestiX Läheisten osallistuminen asukkaiden elämään vaikeutuu	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat	<ul style="list-style-type: none">✓ Elinvoiman kannalta on merkityksellistä, että palvelut ovat lähelläX -	<ul style="list-style-type: none">✓ -X Elinvoima heikkenee, kun työpaikat vähenevät ja työmatkat kasvavat.	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
3. Talousvaikutukset 	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -	<ul style="list-style-type: none">X Kustannukset lähtevät asiakkaiden mukana. Pahimmassa tapauksessa palvelu tulee kalliimmaksiX Vaikutusarvioissa sanotaan, että henkilöstö viihtyy paremmin suuremmissa yksiköissä. Tutkimusten mukaan asia on päinvastoin	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
4. Henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none">✓ Henkilöstö on hakeutunut työpaikkoihinsa – pysyvyys motivoi työhön ja pitää yllä pitovoimaaX -	<ul style="list-style-type: none">✓ -X Uhkana on, että henkilöstöpula pahenee entisestäänX Vaikutusarvioissa sanotaan, että henkilöstö viihtyy paremmin suuremmissa yksiköissä. Tutkimusten mukaan asia on päinvastoin	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
5. Ympäristö 	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -	<ul style="list-style-type: none">✓ -X Ehdotus lisää valtavasti liikkumista ympäri maakuntaa. Ympäristöaitat lisääntyvät.	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
6. Seutuvaikutukset - maaseutu 	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -	<ul style="list-style-type: none">✓ -X Haittaa seudullista kehittymistä ja vetovoimaa	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut 	<ul style="list-style-type: none">✓ -X - Työpaikkojen ja -mahdollisuuksien keskittyminen muutamalle paikkakunnalle ei ole hyväksi seutukunnalle.	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -	<ul style="list-style-type: none">✓ -X -